

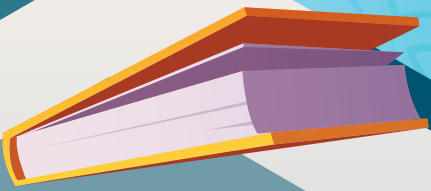

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

11.
SINIF

HİTABET

ETKİNLİK
KİTABI

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

11. SINIF HİTABET

ETKİNLİK KİTABI

YAZARLAR

Dr. Fatma BALCI ARVAS
Dr. Numan KONAKLI
Ayşe SAĞLAM
Hüseyin ÇINAR
Süleyman EMİROĞLU

Editör

Süleyman EMİROĞLU

Dil Uzmanı

Mehmet Emin SARIKAYA

Program Geliştirme Uzmanı

Talip AYDEMİR

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Hülya ERDUL

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Uzmanı

Kenan PINARBAŞI-Mevlüt SELVİ

Görsel Tasarım Uzmanı

Hakan AVLUKYARI

Meryem ÜNSEL

Yahya ÖZTÜRK

2. Ünite

Dinî Hitabet

1. KAZANIM: Din hizmetlerinde hitabetin yerini ve önemini kavrar.

1. Etkinlik: Eşleştirme	8
2. Etkinlik: Oku-Yorum	11

2. KAZANIM: Dinî hitabetin ilkelerini açıklar.

3. Etkinlik: Eşleştirme	13
4. Etkinlik: Oku-Yorum	16

3. KAZANIM: Dinî hitabette planlama ve uygulama aşamalarını açıklar.

5. Etkinlik: Eşleştirme	18
6. Etkinlik: Eşleştirme	21

4. KAZANIM: Dinî hitabette konuların özelliğine göre kaynak seçimi yapar.

7. Etkinlik: Doğru-Yanlış	24
8. Etkinlik: Doğru-Yanlış	27

5. KAZANIM: Dinî hitabette değerlendirme ölçütlerini açıklar.

9. Etkinlik: Doğru-Yanlış	30
10. Etkinlik: Hutbe Değerlendirme	33

KİTABIMIZI TANIYALIM

Ders adı
Sınıf
Kazanım

Etkinlik sıra numarası
Etkinlik süresi
Ünite adı

ETKİNLİK 1
HİTABET
2. Ünite: Dinî Hitabet

Kazanım: Dinî hizmetlerinde hitabetin yerini ve önemini kavrar.

Süreç

1. Öğrencilere dinî hizmetlerinde hitabet ile ilgili bir etkinlik yapacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden bireysel olarak bu çalışma kâğıdında yer alan örnekleri doğru eşleştirmeleri istenir.
5. Belirlenen süre bittiğinde her öğrenci kontrol amacıyla yanındaki arkadaş ile etkinliği değerlendirir.
6. Belirlenen süre bittikten sonra cevaplar kontrol edilir.

Değerlendirme yöntemi Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Etkinlik süreci açıklaması

Değerlendirme yöntemi

Etkinlik adı

EŞLEŞTİRME
ETKİNLİK 1
EK-1

Etkinlik yönergeleri Aşağıda dinî hitabet ile ilgili kavramlar ve tanımları verilmiştir. Tanımları hangi kavrama ait olduğunu tespit ederek doğru bir şekilde eşleştiriniz.

Etkinlik alanı

Dinî Hitabet	Hitap	Hitabet	İrticâî Hitbe
.....

Etkinlik yönergeleri

Etkinlik alanı

Cevap anahtarı

EŞLEŞTİRME
ETKİNLİK 1
EK-2

Cevap anahtarı

Etkinlik yönergeleri Aşağıda dinî hitabet ile ilgili kavramlar ve tanımları verilmiştir. Tanımları hangi kavrama ait olduğunu tespit ederek doğru bir şekilde eşleştiriniz.

Etkinlik alanı

Dinî Hitabet	Hitap	Hitabet	İrticâî Hitbe
Ç	B	A	C

ÜNİTE
2

DİNÎ HİTABET

Kazanım: Din hizmetlerinde hitabetin yerini ve önemini kavrar.

Süreç

1. Öğrencilere din hizmetlerinde hitabet ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden bireysel olarak bu çalışma kâğıdında yer alan örneklerin doğru eşleştirmeleri istenir.
5. Belirlenen süre bittiğinde her öğrenci kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirir.
6. Belirlenen süre bittikten sonra cevaplar kontrol edilir.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıda dinî hitabet ile ilgili kavramlar ve tanımları verilmiştir. Tanımın hangi kavrama ait olduğunu tespit ederek doğru bir şekilde eşleştiriniz.

A	Bir topluluğa bir maksadı anlatmak, bir fikri açıklamak, öğüt vermek, bir görüşü benimsetmek, bir eyleme teşvik etmek gibi amaçlarla yapılan güçlü ve etkileyici konuşmaya veya güzel konuşma sanatına denir.
B	Güzel ve etkili konuşma becerisine sahip kişiye denir.
C	Yazılı bir metinden hareketle ya da herhangi bir hazırlık yapmadan, bilgi birikimini kullanarak içinden geldiği gibi yapılan konuşmaya denir.
Ç	Dinî konularda toplumu aydınlatmak için yapılan etkileyici konuşmaya denir.

Dinî Hitabet	Hatip	Hitabet	İrticâli Hutbe
.....

CEVAP ANAHTARI

A	Bir topluluğa bir maksadı anlatmak, bir fikri açıklamak, öğüt vermek, bir görüşü benimsetmek, bir eyleme teşvik etmek gibi amaçlarla yapılan güçlü ve etkileyici konuşma veya güzel konuşma sanatına denir.
B	Güzel ve etkili konuşma becerisine sahip kişiye denir.
C	Yazılı bir metinden hareketle ya da herhangi bir hazırlık yapmadan, bilgi birikimini kullanarak içinden geldiği gibi yapılan konuşmaya denir.
Ç	Dinî konularda toplumu aydınlatmak için yapılan etkileyici konuşmaya denir.

Dinî Hitabet	Hatip	Hitabet	İrticâî Hutbe
Ç	B	A	C

Kazanım: Din hizmetlerinde hitabetin yerini ve önemini kavrar.

Süreç

1. Öğrencilere din hizmetlerinde hitabet ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden bireysel olarak bu çalışma kâğıdında yer alan ayetlerle ilgili soruları cevaplamaları istenir.
5. Belirlenen süre bittiğinde her öğrenci kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirir.
6. Belirlenen süre bittikten sonra cevaplar kontrol edilir.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıdaki ayetleri okuyup soruları cevaplayınız.

"Kullarıma söyle: En güzel sözü söylesinler. Çünkü şeytan aralarına girer. Doğrusu şeytan, insanın apaçık düşmanıdır."

(İsrâ suresi, 53. ayet.)

"Ona yumuşak söz söyleyin. Belki düşünür ya da saygı duyar."

(Tâhâ suresi, 44. ayet.)

"Sen, Rabb'inin yoluna hikmet ve güzel öğütle çağır."

(Nahl suresi, 125. ayet.)

1. Ayetlerden hareketle güzel sözün davetteki önemini açıklayınız?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Musa'nın (a.s.) Firavuna bile yumuşak sözle davette bulunmasının nedeni nedir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kazanım: Dinî hitabetin ilkelerini açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere dinî hitabetin ilkeleri ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden bireysel olarak bu çalışma kâğıdında yer alan örneklerin doğru eşleştirmeleri istenir.
5. Belirlenen süre bittiğinde her öğrenci kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirir.
6. Belirlenen süre bittikten sonra cevaplar kontrol edilir.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıda dinî hitabetin ilkelerini konu edinen ayetler yer almıştır. Ayetlerin ilgili olduğu ilkeleri tespit ederek doğru bir şekilde eşleştiriniz.

A	"Ey insanlar! Sizi acı bir azaptan kurtaracak ticareti size göstereyim mi? Allah'a ve elçisine inanır, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihat edersiniz. Eğer bilerseniz bu sizin için daha hayırlıdır." (Saff suresi, 10-11. ayetler.)
B	"Firavun'a gidin, çünkü o azdı. Ona yumuşak söz söyleyin, belki öğüt alır veya korkar." (Tâhâ suresi, 43-44. ayetler.)
C	"Kim Allah'a ve Resul'e itaat ederse işte onlar, Allah'ın kendilerine lütuflarda bulunduğu peygamberler, sıddikler, şehitler ve salih kişilerle beraberdir. Bunlar ne güzel arkadaşlardır!" (Nisâ suresi, 69. ayet.)
Ç	"Bakmıyorlar mı deveye, nasıl yaratılmış!" (Gâşiye suresi, 17. ayet.)
D	"... Onlara öğüt ver ve onların içlerine tesir edecek söz söyle!" (Nisâ suresi, 63. ayet.)

Etkili ve güzel konuşmak	İnsanları düşünmeye yöneltmek	Müjdeleyici olmak	Soru-cevap tekniği kullanmak	Muhatabın duygularına hitap etmek
.....

CEVAP ANAHTARI

A	"Ey insanlar! Sizi acı bir azaptan kurtaracak ticareti size göstereyim mi? Allah'a ve elçisine inanır, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihat edersiniz. Eğer bilerseniz bu sizin için daha hayırlıdır." (Saff suresi, 10-11. ayetler.)
B	"Firavun'a gidin, çünkü o azdı. Ona yumuşak söz söyleyin, belki öğüt alır veya korkar." (Tâhâ suresi, 43-44. ayetler.)
C	"Kim Allah'a ve Resul'e itaat ederse işte onlar, Allah'ın kendilerine lütuflarda bulunduğu peygamberler, siddikler, şehidler ve salih kişilerle beraberdir. Bunlar ne güzel arkadaştır!" (Nisâ suresi, 69. ayet.)
Ç	"Bakmıyorlar mı deveye, nasıl yaratılmış!" (Gâşiye suresi, 17. ayet.)
D	"... Onlara öğüt ver ve onların içlerine tesir edecek söz söyle!" (Nisâ suresi, 63. ayet.)

Etkili ve güzel konuşmak	İnsanları düşünmeye yöneltmek	Müjdeleyici olmak	Soru-cevap tekniği kullanmak	Muhatabın duygularına hitap etmek
D	Ç	C	A	B

Kazanım: Dinî hitabetin ilkelerini açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere Ek-1'de yer alan metin dağıtılır.
2. Öğrencilerden metni okumaları ve soruların cevaplarını kâğıda yazmaları istenir.
3. Verilen süre sonunda gönüllü öğrencilerin cevapları sınıfta okunarak etkinlik tamamlanır.
4. Etkinlik kâğıdını sergilemek isteyen öğrencilerin çalışmaları sınıf panosunda sergilenir.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Metni okuyarak soruları cevaplayınız.

Davetçi muhatap olduğu insanlara neyi, ne kadar anlatırsa anlatsın, anlattığı şeyin sadece muhatabın anladığı kadar olduğunu unutmamalıdır. Bir ilaç firması ülkenin güney bölgelerinde sivrisineğin yaygın olduğunu öğrenir. Elinde kalan zehirli ilaçları satabilmek için bir reklam filmi hazırlar ve bölge televizyonlarında yayınlar. Sonuç hüsrandır, reklam kampanyasına rağmen ilaçları satamamıştır. Bölgeye gönderilen heyet araştırma yapar. Halkın verdiği cevap enteresandır. "Bizim bu bölgenin sivrisineği reklam filminde gördüğümüz sivrisinek kadar büyük değil." Zira reklam firması daha çok dikkat çekeceği düşüncesiyle sivrisinekleri televizyon ekranını kapsayacak büyüklükte göstermiştir. Ancak onların bu düşünce ve gayretleri muhatapları tarafından algılanmamış dolayısıyla amaç da gerçekleşmemiştir.

(Yusuf Macit, Din Hizmetlerinde Sözlü ve Sözsüz İletişim, 1. Din Hizmetleri Sempozyumu, 3-4 KASIM 2007, DİB Yay., Ankara, 2008, s. 405.)

1. Anlatılan olayı "İnsanlara akılları nisbetinde konuşun." (Ebû Davud, Edeb, 20.) hadisine göre yorumlayınız?

.....
.....
.....

2. İslam'a davette hedef kitleyi tanımanın önemini açıklayınız?

.....
.....
.....

3. Anlatılan olayda hitabetin hangi ilkelerine aykırı davranılmıştır?

.....
.....
.....

Kazanım: Dinî hitabette planlama ve uygulama aşamalarını açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere hutbenin bölümleri hakkında bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden bireysel olarak bu çalışma kâğıdında yer alan örneklerin doğru eşleştirmeleri istenir.
5. Belirlenen süre bittiğinde her öğrenci kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirir.
6. Belirlenen süre bittikten sonra cevaplar kontrol edilir.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıda bir hutbede olması gereken bölümlerin açıklaması verilmiştir. Açıklamaların hutbenin hangi bölümlerine ait olduğunu doğru bir şekilde işaretleyiniz.

A	Bu bölümde konu ayetlere ve sahih hadislerle dayanılarak anlatılır. Somut örnekler verilerek konu günlük hayatla ilişkilendirilir.
B	Bu bölümde hutbe birkaç cümle ile özetlenir, hedeflenen amaçlar vurgulanır.
C	Bu bölümde konunun önemini işaret eden güncel ya da İslam tarihiyle ilgili bir olay anlatılarak dinleyicilerin dikkati çekilir.
Ç	"Muhterem Müslümanlar", "Aziz müminler", "Değerli din kardeşlerim" gibi cemaatin dikkatini çekebilecek cümleyle hutbeye başlanmalıdır.
D	"Hutbemiz hakkındadır" veya "Hutbemizde konusunu ele alacağız." gibi cümleyle hutbe konusu zikredilebilir. Ancak konunun bildirilmemesi merak uyandırma açısından daha uygundur.

Hitap cümlesi	Konunun Takdimi	Giriş	Gelişme	Sonuç
.....

CEVAP ANAHTARI

A	Bu bölümde konu ayetlere ve sahih hadislerle dayanılarak anlatılır. Somut örnekler verilerek konu günlük hayatla ilişkilendirilir.
B	Bu bölümde hutbe birkaç cümle ile özetlenir, hedeflenen amaçlar vurgulanır.
C	Bu bölümde konunun önemini işaret eden güncel ya da İslam tarihiyle ilgili bir olay anlatılarak dinleyicilerin dikkati çekilir.
Ç	"Muhterem Müslümanlar", "Aziz müminler", "Değerli din kardeşlerim" gibi cemaatin dikkatini çekebilecek cümleyle hutbeye başlanmalıdır.
D	"Hutbemiz hakkındadır" veya "Hutbemizde konusunu ele alacağız." gibi cümleyle hutbe konusu zikredilebilir. Ancak konunun bildirilmemesi merak uyandırma açısından daha uygundur.

Hitap cümlesi	Konunun Takdimi	Giriş	Gelişme	Sonuç
Ç	D	C	A	B

Kazanım: Dinî hitabette planlama ve uygulama aşamalarını açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere vaazda olması gereken bölümler hakkında bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır.
4. Öğrencilerden bireysel olarak bu çalışma kâğıdında yer alan örneklerin doğru eşleştirmeleri istenir.
5. Belirlenen süre bittiğinde her öğrenci kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirir.
6. Belirlenen süre bittikten sonra cevaplar kontrol edilir.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıda bir vaazda olması gereken bölümlerin açıklaması verilmiştir. Açıklamaların başındaki boşluğa vaazın hangi bölümü olduğunu yazınız.

 Giriş

 Gelişme

 Sonuç

(.....) Vaazın süre ve içerik olarak en yoğun bölümüdür. Bu bölümde ayet ve hadisler ışığında konu ortaya konulmalıdır. Konuyla ilgili ortaya çıkması muhtemel olan sorulara ve konuya ilişkin görüşlere yer verilmelidir. Vaazın bu bölümünde hedef davranışlar dikkate alınarak konunun toparlanması için belirli aralıklarla özetler yapılmalıdır. Bu bölüme 40 dakikalık bir vaazda 30 dakika ayırmak uygundur.

(.....) Vaazın bu bölümünde, vaazın konusuyla ilgili düşüncelerin kısa bir özeti yer almalıdır. Vaaz ile hedeflenen davranışların gerçekleşmesinin temenni edildiği, cemaat için güzel dileklere yer verilen kısa bir dua ile vaaz bitirilmelidir. 40 dakikalık bir vaazda sonuç bölümüne 5 dakika ayrılabilir.

(.....) Vaazın bu bölümüne Allah'a (c.c.) hamd, Peygamberimize (s.a.v.) salât-u selam içeren bir dua ile başlanır. Daha sonra bir ayet ve hadis ile konu belirtilir. Konu takdim edilirken sebebi de belirtilir. Güncel bir olaya atıfta bulunarak konuya başlamak mümkündür. Uzun girişlerden sakınmalı hemen vaaza başlanmalıdır. Kırk dakikalık bir vaazda bu bölüme beş dakika ayrılabilir.

CEVAP ANAHTARI

Giriş

Gelişme

Sonuç

(Gelişme) Vaazın süre ve içerik olarak en yoğun bölümüdür. Bu bölümde ayet ve hadisler ışığında konu ortaya konulmalıdır. Konuyla ilgili ortaya çıkması muhtemel olan sorulara ve konuya ilişkin görüşlere yer verilmelidir. Vaazın bu bölümünde hedef davranışlar dikkate alınarak konunun toparlanması için belirli aralıklarla özetler yapılmalıdır. Bu bölüme 40 dakikalık bir vaazda 30 dakika ayırmak uygundur.

(Sonuç) Vaazın bu bölümünde, vaazın konusuyla ilgili düşüncelerin kısa bir özeti yer almalıdır. Vaaz ile hedeflenen davranışların gerçekleşmesinin temenni edildiği, cemaat için güzel dileklere yer verilen kısa bir dua ile vaaz bitirilmelidir. 40 dakikalık bir vaazda sonuç bölümüne 5 dakika ayrılabilir.

(Giriş) Vaazın bu bölümüne Allah'a(c.c.)hamt, Peygamberimize(s.a.v.)salât-u selam içeren bir dua ile başlanır. Daha sonra bir ayet ve hadis ile konu belirtilir. Konu takdim edilirken sebebi de belirtilir. Güncel bir olaya atıfta bulunarak konuya başlamak mümkündür. Uzun girişlerden sakınmalı hemen vaaza başlanmalıdır. Kırk dakikalık bir vaazda bu bölüme beş dakika ayrılabilir.

Kazanım: Dinî hitabette konuların özelliğine göre kaynak seçimi yapar.

Süreç

1. Öğrencilere dinî hitabette kaynak kullanımı hakkında bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1 öğrenci sayısına çoğaltılarak dağıtılır.
4. Öğrencilerden verilen ifadelerin doğru olanların başına "D", yanlış olması durumunda başına "Y" konması istenir.
5. Öğrenciler etkinliği bireysel olarak tamamlarlar.
6. Öğretmenin doğru cevapları söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

..... Dinî hitabetin bilgi toplama sürecinde birincil kaynak kullanmak önemlidir.

..... İnançla ilgili konularda fıkıh kitaplarına, ibadetle ilgili konularda akaid kitaplarına bakılır.

..... Konu ile ilgili ayetlerin bulunması için Muhammed Fuad Abdülbaki'nin "el-Mu'cemül-Müfehres li Elfazî'l-Kur'ânî'l-Kerim" adlı eserine başvurulmalıdır.

..... Tefsir alanında kullanılabilir ilk kaynaklar arasında Taberî'nin "Câmiu'l-beyân" adlı eseri, dirayet tefsiri örneğidir.

..... Sahih hadisleri bulmak için "el-Mu'cemül-Müfehres li Elfâzi'l-Hadîsi'n-Nebevî" isimli esere bakılır.

..... Hutbeye kaynak olarak mutlaka en az bir ayet ve hadis ile konuya başlamalıdır.

..... Fıkıh alanında Serahsî'nin el-Mebsût adlı eseri Şafii fıkhının temellendirildiği, bu mezhebe ait görüşlerin delillerinin açıklandığı ilk ve en hacimli eserdir.

..... Akaid alanında Mâtürîdî'nin "Kitâbü't-Tevhîd" ve Nureddin es-Sâbûnî'nin "Matûridiyye Akaidi" adlı eserleri klasik akaid kaynakları arasında zikredilebilir.

..... İslami ilimlerin yanı sıra Türk tarihi ve kültürü, İslam coğrafyası gibi konularda önemli ve kapsamlı bir eser olan Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi önemli bir başvuru kaynağıdır.

..... Ayetlerin anlaşılmasında sebab-i vürûd bilgisi önemli katkı sunmaktadır.

D

Dinî hitabetin bilgi toplama sürecinde birincil kaynak kullanmak önemlidir.

Y

İnançla ilgili konularda fıkıh kitaplarına, ibadetle ilgili konularda akaid kitaplarına bakılır.

D

Konu ile ilgili ayetlerin bulunması için Muhammed Fuad Abdülbakî'nin "el-Mu'cemül-Müfehres li Elfazî'l-Kur'ânî'l-Kerim" adlı eserine başvurulmalıdır.

Y

Tefsir alanında kullanılabilir ilk kaynaklar arasında Taberî'nin "Câmiu'l-beyân" adlı eseri, dirayet tefsiri örneğidir.

D

Sahih hadisleri bulmak için "el-Mu'cemül-Müfehres li Elfâzi'l-Hadîsîn-Nebevî" isimli esere bakılır.

D

Hutbeye kaynak olarak mutlaka en az bir ayet ve hadis ile konuya başlamalıdır.

Y

Fıkıh alanında Serahsî'nin el-Mebsût adlı eseri Şafii fıkıhının temellendirildiği, bu mezhebe ait görüşlerin delillerinin açıklandığı ilk ve en hacimli eserdir.

D

Akaid alanında Mâtürîdî'nin "Kitâbü't-Tevhîd" ve Nureddin es-Sâbûnî'nin "Matûridiyye Akaidi" adlı eserleri klasik akaid kaynakları arasında zikredilebilir.

D

İslami ilimlerin yanı sıra Türk tarihi ve kültürü, İslam coğrafyası gibi konularda önemli ve kapsamlı bir eser olan Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi önemli bir başvuru kaynağıdır.

Y

Ayetlerin anlaşılmasında sebab-i vürûd bilgisi önemli katkı sunmaktadır.

Kazanım: Dinî hitabette konuların özelliğine göre kaynak seçimi yapar.

Süreç

1. Öğrencilere dinî hitabette kaynak kullanımı hakkında bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1 öğrenci sayısına çoğaltılarak dağıtılır.
4. Öğrencilerden verilen ifadelerin doğru olanlarda "D" sütununu, yanlış olanlarda "Y" sütununu işaretlemeleri istenir.
5. Öğrenciler etkinliği bireysel olarak tamamlarlar.
6. Öğretmenin doğru cevapları söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıda dinî hitabette bilgi toplama sürecinde başvurulacak bazı kaynaklar sıralanmıştır. Eser-müellif eşleştirmesi doğru ise "Doğru" , yanlış ise "Yanlış" sütununu işaretleyiniz.

	Eser Adı	Müellif	Doğru	Yanlış
1	el-Mühezzeb	Ebû İshak eş- Şîrâzî		
2	Bedâiu's-Sanâi	Mergînânî		
3	Riyâzu's-Sâlihîn	İmam Nevevi		
4	el-Muvatta	İmam Müslim		
5	Mefâtihu'l-Gayb	Fahreddin		
6	Hak Dini Kur'ân Dili	Elmalılı Hamdi Yazır		
7	Tefsîrü'l-Kurâni'l-Azîm	Zemahşeri		
8	el-Câmiü's-Sahîh	Buhârî		
9	İslam Peygamberi	Muhammed Hamidullah		
10	es-Sîretü'n-Nebeviyye	Vâkıdî		

CEVAP ANAHTARI

	Eser Adı	Müellif	Doğru	Yanlış
1	el-Mühezzeb	Ebû İshak eş- Şîrâzî	√	
2	Bedâiu's-Sanâi	Mergînânî		√
3	Riyâzu's-Sâlihîn	İmam Nevevi	√	
4	el-Muvatta	İmam Müslim		√
5	Mefâtihu'l-Gayb	Fahredden	√	
6	Hak Dini Kur'ân Dili	Elmalılı Hamdi Yazır	√	
7	Tefsîrül-Kurânî'l-Azîm	Zemahşeri		√
8	el-Câmiü's-Sahîh	Buhârî	√	
9	İslam Peygamberi	Muhammed Hamidullah	√	
10	es-Sîretü'n-Nebeviyye	Vâkıdî		√

Kazanım: Dinî hitabette değerlendirme ölçütlerini açıklar.

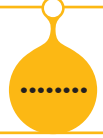
Süreç

1. Öğrencilere vaaz ve hutbe sunumunda dikkat edilecek hususlar hakkında bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşılmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1 öğrenci sayısına çoğaltılarak dağıtılır.
4. Öğrencilerden verilen ifadelerin doğru olanların başına "D", yanlış olması durumunda başına "Y" konması istenir.
5. Öğrenciler etkinliği bireysel olarak tamamlarlar.
6. Öğretmenin doğru cevapları söylemesi ile etkinlik tamamlanır.

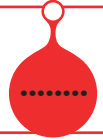
Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

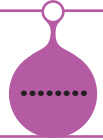
Vaiz; konuşması sırasında yeri geldiğinde konu ile ilgili zarif nükteler, konuya uygun hikâyeler, kıssalar, şiir ve atasözlerinden yararlanmalıdır.

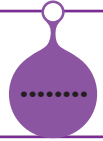
Vaiz, konuyu sunarken önemli alıntıların kaynağını ifade etmelidir.

Hutbede uzun cümlelere ve uzun heceli kelimelere yer verilmelidir.

Hutbe, tamamen metinden okunmamalı, cümle aralarında ve ara hitaplarda cemaatle göz teması kurulmalıdır.

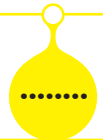
Hutbelerde detaylı bilgiler verilmeli.

Hutbe sırasında sesli olarak okunan Arapça dualar tane tane ve hitabet üslubuyla makamsız olarak sunulmalıdır.

Hutbede verilen mesajlarda müjde ve uyarı dengesi gözetilmelidir.

Hatip cemaatin kültürel yapısını iyi tanımalı, cemaatin anlayabileceği bir ifade ve üslup kullanmalıdır.

Vaiz, dinleyicilerin karşısına çıkmadan önce hazırlanan metin ya da notları gözden geçirmelidir.

Vaiz, konuşurken beden dilini kullanmaya özen göstermeli, ölçülü jest ve mimikleriyle konunun anlaşılmasını kolaylaştırmaya çalışmalıdır.

CEVAP ANAHTARI

Vaiz; konuşması sırasında yeri geldiğinde konu ile ilgili zarif nükteler, konuya uygun hikâyeler, kıssalar, şiir ve atasözlerinden yararlanmalıdır.

Vaiz, konuyu sunarken önemli alıntıların kaynağını ifade etmelidir.

Hutbede uzun cümlelere ve uzun heceli kelimelere yer verilmelidir.

Hutbe, tamamen metinden okunmamalı, cümle aralarında ve ara hitaplarda cemaatle göz teması kurulmalıdır.

Hutbelerde detaylı bilgiler verilmeli.

Hutbe sırasında sesli olarak okunan Arapça dualar tane tane ve hitabet üslubuyla makamsız olarak sunulmalıdır.

Hutbede verilen mesajlarda müjde ve uyarı dengesi gözetilmelidir.

Hatip cemaatin kültürel yapısını iyi tanımalı, cemaatin anlayabileceği bir ifade ve üslup kullanmalıdır.

Vaiz, dinleyicilerin karşısına çıkmadan önce hazırlanan metin ya da notları gözden geçirmelidir.

Vaiz, konuşurken beden dilini kullanmaya özen göstermeli, ölçülü jest ve mimikleriyle konunun anlaşılmasını kolaylaştırmaya çalışmalıdır.

Kazanım: Dinî hitabette değerlendirme ölçütlerini açıklar.

Süreç

1. Öğrencilere hutbe değerlendirilmesi ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Önceden hazırlanan ve çoğaltılan Ek-1 dağıtılır ve öğrencilerden hutbenin okunması istenir.
4. Ek-2 dağıtılır ve öğrencilerden burada yer alan değerlendirme kriterlerini doldurulmaları istenir.
5. Belirlenen süre bittiğinde her öğrenci kontrol amacıyla yanındaki arkadaşı ile etkinliğini değiştirir.
6. Belirlenen süre bittikten sonra cevaplar kontrol edilir.

Değerlendirme

Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

Aşağıda Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından salgın hastalıkla mücadele döneminde okunan hutbe yer almaktadır. Hutbeyi okuyarak EK-2’de yer alan hutbe değerlendirme formunu doldurunuz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ.

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

الطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ.

İSLAM, TEMİZLİĞİ EMREDER

Muhterem Müslümanlar!

Okuduğum ayet-i kerimede Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“Şunu iyi bilin ki Allah, çok tövbe edenleri ve içi dışı temiz olanları sever.”**¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Sevgili Peygamberimiz (s.a.v) şöyle buyurmaktadır: “Temizlik, imanın yarısıdır.”²

Aziz Müminler!

Temizlik, tabiatın özünde ve insanın fitratında var olan bir ihtiyaçtır. İnsana yakışan; temiz, nezih, sade ve zarif olmaktır. Yüce dinimiz İslam, temizliği imanın vazgeçilmez bir gereği olarak görür. Müminlere maddi ve manevi kirlere arınmayı, hayatın her alanında pak ve temiz olmayı emreder.

Kıymetli Müslümanlar!

Temizlik, maddi olduğu kadar manevi anlamda da güzelliğe erişmektir. Ruhu yoran ve gönül aynasını karartan manevi kirlere uzaklaşmaktır. Dış dünyamız gibi gönül hanemizi de tertemiz tutarak huzur bulmaktır.

Temizlik, kul olduğumuzu, yaratılış gayemizi unutturan her türlü hatalı tutumu terk etmektir. Kendimizi günah ve haramdan uzak tutmaktır. Öfke ve haset, kin ve nefret, yalan ve iftira, kibir ve riya gibi manevi hastalıklardan arınmaktır. Allah’ın (c.c.) rızasına, güzel ahlaka ve helal olana yönelmektir.

Değerli Müminler!

Manevi anlamda arınmaya gayret eden Müslüman, maddi temizliğine de özen gösterir. Temiz yaşamak ve sağlığını emanet bilerek korumak, müminin erdemidir. Dininin direği, gözünün nuru olan namaza abdestle hazırlanan her mümin, en çok kirlenen uzuvlarını günde en az beş defa temizlemiş olur. Peygamber Efendimizden aldığı terbiye gereği, kişisel bakımına dikkat eder. Bedenini, giysilerini, evini ve çevresini temiz tutar.

Aziz Müminler!

Resûl-i Ekrem (s.a.v), insanların çoğunun değerini bilemediği iki nimetten birinin sağlık olduğunu söylemiştir.³ Özensiz davranarak sağlığını tehlikeye atmanın sonucu elbette pişmanlıktır.

O hâlde, salgın hastalıkla mücadele ettiğimiz şu günlerde, temizliğe her zamankinden daha fazla dikkat edelim. Maske ve mesafe kuralına uyarak çevremize olan saygımızı, yakınlarımıza olan sevgimizi ve Allah'a (c.c.) karşı sorumluluğumuzu gösterelim. Toplum sağlığımızı en az kendi sağlığımız kadar değerli görelim. Tedbirde ihmalin Rabbimiz katında vebal olduğunu unutmayalım.

1 Bakara, suresi, 222 ayet.

2 Müslim, Tahâret, 1.

3 Buhârî, Rikâk, 1.

(Diyanet İşleri Başkanlığı Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 04.09.2020 tarihli hutbesi.)

HUTBE DEĞERLENDİRME FORMU

	Değerlendirme	Evet	Hayır	Kısmen
1	Hitap cümleleri uygun mu?			
2	Hitap cümleleri paragraf aralarında dikkati toplamak için tekrar edilmiş mi?			
3	Konu cemaatin seviyesine uygun mu?			
4	Konu haftanın veya günün önemine uygun mu?			
5	Cümle uzunlukları uygun mu?			
6	Hutbenin dili cemaatin anlayacağı şekilde açık mı?			
7	Hutbenin uzunluğu, konunun anlaşılabilirliği ve süre açısından uygun mu?			
8	Müjde ve uyarı dengesi gözetilmiş mi?			
9	Seçilen ayet ve hadisler uygun yerde verilmiş mi?			
10	Hutbe planında yer alması gereken giriş, gelişme ve sonuç aşamalarına uyulmuş mu?			